

MV - KK
June 15
IX/4939 aHUNGARYAGRICULTURE (200)
State farms (202/b/2)VINEYARD AT FERTÓRAKOS.SOURCE VIENNA: A young farm laborer from the SOPRON area.DATE OF OBSERVATION: Until mid-April 1956.ENGLISH SUMMARY: Source worked in the vineyard operated by SOPRON authorities. About 400 workers are employed there, and are paid mostly according to performance rather than on an hourly basis. Premiums for overfulfillment of norms are the main source of income; source made 1,000 forint in December 1955 through premiums.

Since his father and brother worked at the neighboring cooperative, source was also able to report on the situation there. In his opinion, the workers at the State-controlled vineyard are better off than those who work at the cooperative.

The livestock at the vineyard -- 16 pairs of horses -- is in poor condition because of a shortage of fodder.

The rigorous frosts of last winter did not freeze the vines, but much had to be cut away, and this year's crop will suffer. One must reckon with a 30 per cent decrease in production.

The wine is processed and taken away immediately after the harvest, and inhabitants of the neighborhood get none of it. Local wine is obtainable only from local independent farmers -- cheaper than that sold at the local inns which is also of inferior quality and is purchased from State enterprises in other districts.

EVALUATION COMMENT: The location and existence of subject State Farm are known from SALZBURG Item No. 5395/52 which also described the work at the vineyards. It is known from available information that farmers working at a sovkhos earn more money than those who work at a kolkhoz.

The short description of the village FERTORAKOS is in line with MUNICH Item No. 5140/54 dealing with the life at this village.

The names under reference are not listed in our files.

+ + +

(more)

FERTŐRÁKOS községről.The Village of FERTŐRÁKOS.

FERTŐRÁKOS hét kilométerre van SOPRONtól. A két hely között autóbuszon közlekednek az emberek, vonat nem vezet FERTŐRÁKOSra. 1945-ben a község lakosainak a felét német nemzetiségűkre való tekintettel kitelepítették. Az üresen maradt házakba részben mások költöztek be, részben pedig még ma is üresen állnak. Az üresen maradt házak száma harmincra tehető, amelyek közül a legtöbb omladozik és nem egy már egészen összedőlt olyannyira, hogy annak már az anyagát is egészen széthordták. Azoknak a száma, akik a községből 1945 óta nyugatra szöktek, száz körül jár. E magas szám a határ közelségével magyarázható. A községnek van egy határór laktanyája, amiben mintegy száz határór lakhat. A vezetékes rádió a községben nagyon sok házba van bevezetve, de vezetékek nélküli készülék is sok háznál található.

SOPRONI Állami Gazdaság Présház 2. üzemegysége.The Wine Press 2 of the SOPRON State Farm.

A SOPRONI Állami Gazdaság Présház 2. nevet viselő üzemegysége FERTŐRÁKOS határában terül el. Az üzemegység központja a községtől öt kilométerre lévő présháznál van. Itt vannak az üzemegység vezetőjének, az agronomusnak, a bérelszámolónak és a brigádvezetőnek az irodahelyiségei, lakásai, különféle gazdasági épületek, istállók és munkáslakások. Összesen öt ház áll lakás céljára a munkások rendelkezésére. Ezek közül négy ikerház, amelyik mindegyikében két-két család lakik. Az ötödik ház egy munkásszálló; földszintes épület 13 szobával. Egy szobában öt-hat munkás lakik. Három szoba áll a női munkások, hétszoba pedig a férfi munkások rendelkezésére. A többi szoba üresen áll. A munkásházakat 1950-ben kezdték építeni, és azóta jóformán minden évben építettek egyet. A présházat és az istállókat már a munkásházak építésének megkezdése előtti évben huzzák fel. A munkásszálló lakásai többnyire a környékbéli falvakból valók, akik a hét végén hazautaznak a falujukba. A munkásszállónak télen alig van lakója, legfeljebb a kocsisok közül lakik ott egy-kettő.

Az üzemegység munkásai hat brigádot alkottak és mindegyik brigádhoz 70-90 ember tartozott. Egy brigád művelése alatt álló terület kb. 70 hold, aminek 20 százaléka lucernaföld, a többi pedig szőlő.

Az üzemegység vezetője SZABÓ Károly. Ért a szőlőtermeléshez és az emberekkel jól bánik. A présháznál van természetbeni juttatásként -- lakása.

Az agronomus KOVÁCS Kálmán. Nőtlen, 27 év körüli em-

/more/

ber ért a szakmájához. Őneki is van szolgálati lakása, de hét végén mindég SOPRONba utazik.

A munka télen reggel nyolctól délután három óráig, nyáron pedig reggel héttől délután öt óráig folyt. Az az idő, amit a kocsisok a loápolással töltöttek el, ebbe nem számított bele és a munkaidő előtt és után ezzel eltöltött időért munkabér ben jár. Forrás is kocsis volt és, mint ilyen már reggel öt-fél hatkor kezdte meg az istállóban a munkát és ezt a munkaidő befelyezte után folytatta mindaddig, míg lovait le nem ápolta és meg nem etette.

A munkások keresete.

Wages.

A munkások zöme normára dolgozott. Ezek télen többnyire egyáltalában nem voltak foglalkoztatva. A munkaidőben havi keresetük 500-1000 Forint volt.

Azok a munkások, akik a munka természetéből ki-folyóan normára nem dolgozhattak, órabért kaptak. Forrás, mint kocsis szintén órabért kapott. Ha minden órája meg volt, akkor havi bruttó keresete 900 Forint körüli összeget tett ki. Télen azonban nem dolgozhatta le valamennyi óráját, és keresete ilyenkor ennek megfelelően kevesebb volt. Brutto keresetéből levonták a fejadagja fejében negyed-évenként 55 Forintot, békekölcsönre havi 20 Forintot, kereseti adó címén havi öt százaléket, ha pedig a gazdaság konyhájáról ebédelt, ebédenként 3.50 Forintot. Ennek megfelelően netto keresete havi 600 és 800 Forint közötti összeg volt, attól függően, hogy mennyi volt a munkaóráinak a száma.

A családos munkások a család nagyságától függő mértékben 600-900 öl földet is kaptak saját használatra.

A terven felül termelt bormennyiség 18 százalékát a munkások kapták prémiumként. Ezt az összeget a szőlőben teljesített munkával keresett összegek arányában osztották fel a munkások között. A többtermelésnek 18 százalékon felüli része az államot illette. Prémium címén forrás 1955 decemberében 1.100 Forintot kapott, egy évre.

Az Állami Gazdaság munkásainak helyzete a helybeli TSZCS tagok helyzetéhez viszonyítva.

The Situation of State Farm Laborers Compared to that of the Local Cooperative Members.

Forrás apja a másik fiával a helybeli SÁGVÁDI Endre tszcs tagja. Így forrásnak módja van összehasonlítani a két

/more/

keresti lehetőséget. Véleménye szerint az állami gazdaságban dolgozók helyzete valamivel jobb, mint a tszcs tagoké. Már maga az a körülmény, hogy az állami gazdaság dolgozói minden hónapban kapnak fizetést, a tszcs tagok pedig csak egyszer egy évben kapják ki járandóságukat, és csak kivételesen kaphatnak előleget, az állami gazdaságban dolgozók javára dönti el a kérdést. De különbség van az állami gazdaságban dolgozók javára a kersett összegek, illetve természetben kapott termények értéke között is. Ez részben annak a következménye, hogy a tszcs gazdálkodás pazarló. Az elmúlt év során is például a lucernájuk egy része elrohadt.

Forrás apja és a másik fia, aki 17 éves, az elmúlt évben a tszcsnél teljesített munkájukkal a következő járandóságokat kerestek: 6 q búzát, 2 q rozst, 4 q árpat, 120 liter bort, 6 kg. mákot, 4 q kukoricát, 3 q burgonyát, 50 kg. cukrot, 2300 Forint készpénzt, 100 öl föld lucerna termesztését. Saját rendelkezésre állott ezenkívül 800 öl föld, amiből 600 öl szőlő volt. A család egy kitelepitett ember házában lakik, amiért az államnak havi 30 Forint bért fizet. A ház két szobából, konyhából és kamrából áll és ezen kívül még istálló, pajta, udvar és kert tartozik hozzá. Az elmúlt évben két sertést neveltek fel, amelyek után levágáskor hat, illetve tizenegy kilógramm zsirt kellett beszolgáltatni. Volt még egy saját tehenük és a baromfiállományuk 11 tyukból és két libából állott. A beszolgáltatott gabonáért az állam 80 Forintot fizet, a fejadag fejében kiadott gabonáért pedig 110 Forintot von le a munkások keresményéből. A szabadpiaci ár a búzánál 400.-, az árpánál 500.- Forint.

A községben a gazdák fele még egyéni gazda, a másik fele tszcs tag. Az egyéni gazdákat nagyon nyomják adóval, beszolgáltatással és a propaganda a tszcsbe való belépés érdekében. Ha így megy tovább, ha idén nem is, de jövőre, a ma egyénileg gazdálkodók is kénytelenek lesznek a tszcsbe belépni.

Az állatállomány.

Livestock.

Az üzemegység állatállománya 16 pár lóból állott. Ebből 11 pár a présház melletti istállóban állt, öt pár pedig az u.n. halászsárdá melletti istállóban. Minden pár lónak volt egy kocsisa. A lovakat fuvarozásra és szántásra használták. Permet levét, lucernát fuvaroztak velük és a szőlőt szántották. Ámbar az ujonnan telepitett szőlőknél a tőkék egymástól egy méter távolságra vannak ültetve, a szántásnál mégis gyakran megtörtént, hogy a szőlőtőkék megsérültek.

A lovak kondíciója a gyenge táplálás következtében meglehetősen rossz volt. A lovak reggel szénát/egy ló egy villával,/ utána silózott náddal kevert répát, majd száraz nádat kaptak. A délutáni kifogás után megint silózott náddal.

/more/

kevert répa és száraz nád volt a kosztjuk. Csak este kaptak egy kilogramm korpát, vagy kukoricadarát. A lovak kondíciója csak akkor javult fel némileg, amikor a friss termésből bőségesebben kaphattak zöld vagy száraz lucernát.

Fagyár.

Frost Damage.

Az idei tél kemény hidege az üzemegység szőlőtermésében 30-40 százalékos kárt okozott. Inkább a fehér szőlő szenvedett tőle. A tőkék ugyan sehol sem fagytak ki, de a vesszőket sok helyütt annyira vissza kellett vágni, hogy sok tőke csak a jövő évben fog megint termést hozni.

Borárak.

Wine Prices.

Az állami gazdaság bortermését a szüret után, mielőtt szállításra alkalmas, elviszik. Hogy hová, forrás nem tudja megmondani. A környék lakossága nem kap belőle. A kocsmában árult bor rosszabb minőségű, mint a helybeli termés és annak literjét husz Forintért mérik ki. Helyben termett bort csak az egyéni gazdáktól lehet kapni, akik 15 Forintot kérnek literjéért.

End.